

взаємодії та трансформації людського існування в умовах технологічного детермінізму. Також досліджується комп'ютеризація як фактор емансипації, що сприяє формуванню нових форм самовираження та взаємодії людини з навколишнім світом. Важливою складовою є оцінка ризиків та можливостей, які відкриває цифрова епоха для майбутнього розвитку людства, зокрема через призму формування цифрової культури, перегляду традиційних соціальних інститутів і змін у сприйнятті реальності.

Захарук Т.В.
Науковий керівник: к.філ.н., проф. Красіков М.М.
НТУ «ХП»

ЇЖА В ТРАДИЦІЙНІЙ НАРОДНІЙ КУЛЬТУРІ ЗА СПОГАДАМИ П. М. КОРОЛЮКА З ПОКУТТЯ

В інтерв'ю від 02.12.24 з Параскою Миколаївною Королюк, 1942 р. нар., корінною мешканкою с. Задубрівці Коломийського р-ну Івано-Франківської обл., ми отримали унікальну картину життя українського села минулого століття. Їжа займала центральне місце в традиційній народній культурі, формуючи основу не лише для фізичного виживання, а й для підтримки соціальних зв'язків, збереження звичаїв і ритуалів, а також глибокого зв'язку з природою. Їжа того часу значно відрізнялася від сучасної. Основу раціону становили продукти, які вирощували та збирали самостійно: каші, зокрема кукурудзяна, гарбузова, рідше гречана. Особливим делікатесом були ягоди та мед, якими підсолоджували прості страви. Бідність змушувала використовувати майже всі доступні природні ресурси: їстівні дикі трави (щавель, кульбабу), польові рослини, дикі фрукти. Лісові дари відігравали вагомий роль: діти ласували квітами акації, ягодами, а бузину, шипшину та липу використовували як ліки. Чаї заварювали з гілочок фруктових дерев і лікарських трав. Харчування було пов'язане із сезонністю: взимку споживали сушені фрукти, а навесні – першу зелень. Традиції були важливими не тільки в приготуванні їжі, але й у збереженні соціального порядку. Різдвяна вечеря, з її обов'язковими 12 стравами, мала глибоке сакральне значення. У цій традиції перепліталися

християнські вірування та язичницькі обряди, як-от стукання ложками для пророкування шлюбу. Навіть залишки страв використовували з певним символізмом, наприклад, сіно під столом для «щасливих курчат». Важливу роль відігравали «поминальні вечери», коли їжа ставала способом підтримати зв'язок із померлими. Суспільство дотримувалося принципів взаємодопомоги: багатші родини ділилися вечерею з нужденними. Господарство села базувалося на максимальному використанні природних ресурсів. Люди знали про лікарські властивості багатьох рослин, що замінювали сучасні медикаменти. Чай з бузини або липи допомагав при застуді, а шипшина, звіробій і чебрець використовувалися для зміцнення здоров'я. Коноплі та льон були незамінними для одержання олії. Із дарів природи також виготовляли іграшки та інструменти: сопілки з бузини, маски з гарбузів. Деякі аспекти господарського життя, такі як виготовлення самогону, були суворо заборонені радянською владою. Однак це не зупиняло людей, які знаходили способи зберігати свої традиції, хоча й наражалися на небезпеку. З розвитком цивілізації та появою доступу до магазинних продуктів багато традицій втратили актуальність. Зникли звичаї пити чай із засушених трав, використовувати дикі ягоди, адже їх замінили сучасні напівфабрикати та заморожені продукти. Те, що колись було звичайною частиною побуту, стає об'єктом краєзнавчих досліджень.

Тема Голодомору у спогадах Параски Миколаївни висвітлюється через призму особистого досвіду та колективної пам'яті мешканців села. Королюк описує складні умови життя в 1946–1947 роках. У селах катастрофічно бракувало їжі, і люди змушені були виживати за рахунок трав, жолудів і коріння рослин. Цей вимушений раціон свідчить про глибоку кризу, яка позбавила населення елементарних ресурсів для існування. Звичні продукти, навіть такі як хліб чи крупи, перетворювалися на розкіш. Голод був викликаний не природними чинниками, а політикою «поставок», коли селяни змушені були здавати врожай, навіть якщо самі залишалися без їжі. Це було частиною репресивної радянської стратегії, яка означала вивезення зерна та інших продуктів із сільської місцевості, що обрікало місцевих мешканців на голодну

смерть. Але навіть у кризових умовах люди намагалися знайти будь-які способи виживання. Це свідчить про велику стійкість і винахідливість українських селян. Голодомор залишив глибокий відбиток у свідомості людей. Ті, хто пережили цей період, зберігали надзвичайну повагу до їжі та матеріальних ресурсів.

Каганський А.В.
Науковий керівник: к.і.н., доц. Олешко Н.П.
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СУЧАСНОМУ СВІТОВОМУ ПРОСТОРИ

Після початку повномасштабної російсько-української війни не тільки Україна, а й українська культура набула підвищеного інтересу з боку міжнародної спільноти. Велика кількість українських митців та діячів культури активно підтримували і продовжують підтримувати свою країну у боротьбі з російськими окупантами за свободу і незалежність. Популяризація української культури відбувається шляхом активної співпраці українських митців зі своїми іноземними колегами. Ця співпраця та міжнародна підтримка сприяє приверненню уваги до тих проблем і злочинів в Україні, які спричинила та продовжує чинити нашій країні й українському народу країна-агресор Росія. Дане питання наразі залишається досить актуальним і заслуговує на увагу. Українських митців та представників української культури у країнах світу знали й до повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Але війна внесла свої корективи, коли весь світ дізнався про повномасштабну російську агресію проти України. Поряд із тим, мільйони українців після 24 лютого 2022 р. зберігаючи свої життя і життя своїх дітей, виїхали за кордон і почали знайомити інші народи як з українськими національними традиціями, фольклором, історією, так і з сучасною українською культурою. В усьому світі стають популярними твори українських письменників. Зокрема протягом 2022 р. попит на українських авторів та їхні книги за кордоном виріс майже удвічі.